

سازمان جهاد کشاورزی استان لرستان
مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی

آفت سن؛ مشخصات و راهکارهای کنترل و مبارزه

با همکاری مدیریت حفظ نباتات

سال ۱۳۹۷

- ۴) بهترین زمان مبارزه با پوره های سن وقتی است که اکثریت جمعیت پوره های سن موجود در مزرعه در مرحله سن ۲ پوره گی باشند.
- ۵) با هماهنگی سایر کشاورزان منطقه عملیات مبارزه شیمیایی را به صورت یکپارچه و همزمان انجام دهید.
- ۶) سمپاشی های بی رویه باعث از بین رفتن دشمنان طبیعی، طغیان و افزایش خسارت آفت سن می گردد، بنابراین از شیوه های تلفیقی مبارزه با آفات استفاده نمایید.
- ۷) پس از اتمام سم پاشی، ظروف حاوی سم را با رعایت اصول ایمنی معدوم نمایید.

عوامل اجرایی مدیریت حفظ نباتات سازمان جهاد کشاورزی با تشکیل شبکه های پایش و مراقبت، وضعیت زیستی و تراکم سن مادر و پوره سن غلات را در مزارع و اماکن به طور مرتب و مستمر کنترل و ارزیابی و بهترین و فنی ترین زمان مبارزه با آفت را معین و اعلام می نمایند. خواهشمند است با تیم های اعزامی همکاری نموده و آنان را در انجام وظایف خود یاری فرمائید.

جهت ارتباط با مدیران، مروجان و کارشناسان بخش کشاورزی با ارسال عدد یک به شماره ۳۰۰۰۲۵۲۹ سامانه مدیریت دانش و اطلاعات کشاورزی (امداک) را بر روی گوشی همراه خود نصب نمایید.

اداره رسانه های ترویجی

کنترل و مبارزه با سن غلات

بهترین راهکار کنترل سن غلات جلوگیری از تخریب منابع طبیعی، اجتناب از کاشت گندم و جو به صورت پیوسته در اراضی با شیب بالاتر از ۸ درصد و استفاده از ارقام زودرس می باشد. اما در زمان طغیان این حشره چاره ای به جزء مبارزه شیمیایی وجود ندارد، برای اثر بخش تر نمودن مبارزه شیمیایی به این توصیه ها توجه فرمائید.
۱) برای تعیین دقیق زمان مبارزه به میزان تراکم ریزش سن غلات در مزرعه توجه نمائید.

جدول ۱: تراکم (حد نصاب) مبارزه در مزارع گندم

نوع محصول	عملکرد پیش بینی شده (در هکتار)	تعداد مشاهده شده سن در متر مربع
گندم آبی	بیش از ۳ تن	۴
گندم آبی	کمتر از ۳ تن	۵
گندم دیم	بیش از ۲ تن	۵
گندم دیم	کمتر از ۲ تن	۴

جدول ۲: تراکم (حد نصاب) مبارزه در مزارع جو

نوع محصول	عملکرد پیش بینی شده (در هکتار)	تعداد مشاهده شده سن در متر مربع
جو آبی	بیش از ۳ تن	۶
جو آبی	کمتر از ۳ تن	۵
جو دیم	بیش از ۲ تن	۴
جو دیم	کمتر از ۲ تن	۳

- ۲) برای انتخاب سم مناسب، نحوه و میزان مصرف آن با کارشناسان مجرب گیاهپزشکی مشاوره نمائید.
- ۳) بهترین زمان مبارزه با سن مادر هنگامی است که اکثریت جمعیت سن های موجود در اماکن زمستانگذران، محل خود را ترک و در مزارع غلات مستقر شده باشند (قبل از تخم ریزی).

کشاورزان عزیز:

سن گندم یکی از مهمترین آفات کشتزارهای گندم و جو در سطح کشور و استان لرستان به شمار می آید. متأسفانه نداشتن شناخت کافی از وضعیت زیستی و کنترل اصولی و بموقع این آفت، باعث خسارت های فراوانی از جمله کاهش ارزش غذایی و از بین رفتن قسمت اعظم محصول می گردد. این نشریه با هدف آشنایی شما عزیزان با مشخصات و راهکارهای کنترل و مبارزه با آفت مذکور تهیه گردیده است، امیدواریم که مورد استفاده قرار گیرد.

مشخصات ظاهری سن غلات در مراحل مختلف زندگی

سن غلات دارای چهار مرحله مشخص زندگی است که عبارتند از: سن مادر، تخم، پوره گی و سن بالغ.

سن مادر

سن غلات در این مرحله دارای سر مثلثی شکل، دوشاخک پنج بندی از نوع تسبیحی (زنجیری) بوده و طول بدن آن ۸ تا ۱۳ و عرض آن ۵ تا ۸ میلی متر می باشد. رنگ بدن حشره اغلب قهوه ای بوده ولی تعداد کمی نیز به رنگ های مسی، قرمز و سیاه دیده می شوند.

تصویر ۱: رنگ حشره کامل

تصویر ۴: طول بدن

تصویر ۳: عرض بدن

تصویر ۲: سرمثلثی شکل

تخم

شکل تخم سن غلات، گرد و کروی بوده و رنگ آن سبز روشن است که به تدریج تیره تر می شود.

تصویر ۵: تخم

سن مادر پس از یک هفته تغذیه تخم های خود را اغلب در دسته جات ۱۴ تایی و به میزان معمولاً ۷۰ تا ۸۰ عدد روی برگ های پایینی بوته های گندم و جو می گذارد.

پوره گی: مرحله پورگی به پنج مرحله اصلی زیر تقسیم می شود:

* پوره سن ۱: رنگ مسی قهوه ای و پس از چند ساعت به رنگ سیاه در می آید طول دوره رشد ۵ تا ۷ روز است.

* پوره سن ۲: رنگ حشره در این مرحله در ناحیه سر، سیاه و در ناحیه پشت، تقریباً سیاه یا زرد مایل به سیاه است. دوخط سیاه رنگ موازی به صورت عرضی در قسمت پشتی پوره وجود دارد و طول دوره رشد آن ۷ تا ۱۰ روز است.

* پوره سن ۳: به رنگ کهربایی مایل به زرد و قرمز می باشد و طول دوره رشد ۷ تا ۱۰ روز است.

* پوره های سن ۴ و ۵: در سن چهار بال های حشره جوانه زده، در سن پنج بال ها کاملاً رشد کرده و به شکل دو حرف V نمایان می شوند. طول دوره رشد ۱۰ تا ۱۵ روز است.

تصویر ۶: مراحل پوره گی

سن بالغ

مشخصات عمومی حشره در این مرحله از زندگی شبیه سن مادر بوده اما رنگ آن قهوه ای روشن تا تیره می باشد. طول دوره رشد سن بالغ متغیر و معمولاً بین ۷ تا ۱۵ روز است.

تصویر ۷: سن بالغ

خسارت سن غلات در مراحل مختلف زندگی

سن غلات پس از ریزش به مزارع گندم و جو در مراحل مختلف زندگی خود به محصول خسارت وارد می کنند:

* سن مادر

در این مرحله از شیر برک، جوانه مرکزی و ساقه گیاه تغذیه می کند و باعث خشکیدگی آنها می شود و در نهایت موجب تشکیل نشدن خوشه می گردد.

* تخم

سن غلات در این مرحله از زندگی فاقد خسارت است.

* مراحل پورگی

* سن غلات در مرحله پوره سن ۱ و ۲ تغذیه و خسارت اندکی دارد.
* دوره اصلی تغذیه حشره و ایجاد خسارت به گیاه از مرحله پوره سن ۳ آغاز می شود.
* تغذیه و افزایش میزان خسارت در مراحل پورگی سن های ۴ و ۵ افزایش می یابد.

* سن بالغ

اوج تغذیه و خسارات وارده به محصول در این مرحله بوده و نباید به آفت اجازه رسیدن به این مرحله را بدهیم معمولاً مبارزه در این مرحله به منظور کنترل جمعیت آفت در سال های آتی صورت می گیرد.

تصویر ۹: خسارت سن غلات به مزرعه و دانه